

KNJIŽEVNOST**Drago Perko, Matjaž Geršič:
Sporna imena naselij v Sloveniji
Georitem 32**

Ljubljana 2021: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 106 strani,
ISBN 978-961-05-535-8 (tiskana različica), ISBN 978-961-05-536-5 (elektronska različica)

Georitem je knjižna zbirka, ki jo od leta 2007 izdaja Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Namenjena je predvsem celovitim predstavitvam vsebinsko ožjih problemov, pri čemer imajo pomembno mesto končane raziskave v okviru inštitutskih domačih in mednarodnih projektov.

V 32. knjigi zbirke z naslovom Sporna imena naselij v Sloveniji se avtorja Drago Perko in Matjaž Geršič ukvarjata predvsem s problematiko imen naselij, ki so tista vrsta zemljepisnih imen, s katerimi se najpogosteje srečujemo. Ker so izjemnega pomena na vseh ravneh sporazumevanja, je njihova poenotena raba nujna. Urejene države urejajo predvsem zemljepisna imena, ki so del zakonov ali uradnih dokumentov in so zato pomembna za vse državljane. V Sloveniji so tovrstna zemljepisna imena predvsem ime države, imena (prihodnjih) občin, imena naselij ter imena ulic, cest in trgov.

Procesu poenotenja rabe zemljepisnih imen pravimo standardizacija. V Sloveniji za njihovo poenotenje skrbi Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije, ki ima sedež na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU, njena člana pa sta tudi oba avtorja. Komisija deluje predvsem na podlagi resolucij OZN o zemljepisnih imenih, slovenskega pravopisa ter slovenske zakonodaje o zemljepisnih imenih, standardizirana zemljepisna imena pa objavlja v standardizacijskih dokumentih (na primer na zemljevidih in v imenikih zemljepisnih imen) ter na spletu.

Med njenimi glavnimi nalogami je tudi postopna standardizacija posameznih vrst zemljepisnih imen. Komisija se je najprej lotila imen držav in jih prvič standardizirala že leta 1996, imena naselij, ki jih je

v Sloveniji nekaj več kot 6000, pa standardizira postopoma in procesa še ni končala, saj ima zaradi različnih razlogov kar petina vseh naselij sporna imena, ki bi morala biti popravljena.

Na splošno so imena naselij sporna večinoma s treh vidikov: jezikovnega (če niso usklajena s pravili knjižnega jezika), zemljepisnega (če niso usklajena z zemljepisnimi okoliščinami) in pravnoformalnega (če niso usklajena z zakoni in podobnimi akti oziroma niso nedvoumno, enoznačno določena). Imena slovenskih naselij so večinoma sporna jezikovno, ker so mnoga zapisana narečno, in formalnopravno, ker zaradi podvajanja niso enoznačno določena.

Knjiga, ki jo sestavlja 12 poglavij, prikazuje, kako je potekal četrstoletni proces standardizacije imen naselij v Sloveniji med letoma 1996 in 2020. Prva tri poglavja obravnavajo temeljne izraze s področja zemljepisnih imen, še posebej imen naselij, in na kratko prikažejo glavne značilnosti naselij v Sloveniji. Naslednja tri poglavja se ukvarjajo z imeni naselij v slovenski zakonodaji, slovenskem pravopisu in različnih priložnostih. Sledita poglavji z opisom metodologije določanja spornih imen naselij in s predlogi popravljenih imen za naselja s spornimi imeni, ki slonita na treh elaboratih, elaboratu *Uradna imena naselij v Sloveniji*, ki sta ga leta 1995 pripravila Drago Perko in Milan Orožen Adamič, elaboratu *Seznam predlogov novih uradnih imen za sporna uradna imena naselij v Sloveniji*, ki sta ga leta 1996 pripravila Matej Gabrovec in Drago Perko, in elaboratu *Imenik uradnih imen naselij v Sloveniji*, ki sta ga ista avtorja izdelala leta 1997. Vsi trije elaborati so bili strokovna podlaga za začetek standardizacije imen naselij v Sloveniji. Zadnja poglavja prikazujejo imena naselij na zemljevidih v merilih 1 : 1.000.000 in 1 : 250.000 ter v Registru zemljepisnih imen REZI, največji zbirki zemljepisnih imen v Sloveniji, ki jih je Komisija že standardizirala do konca leta 2020.

Monografija je prosto dostopna na spletnem naslovu: <https://doi.org/10.3986/9789610505365>.

Matija Zorn

Matjaž Geršič:

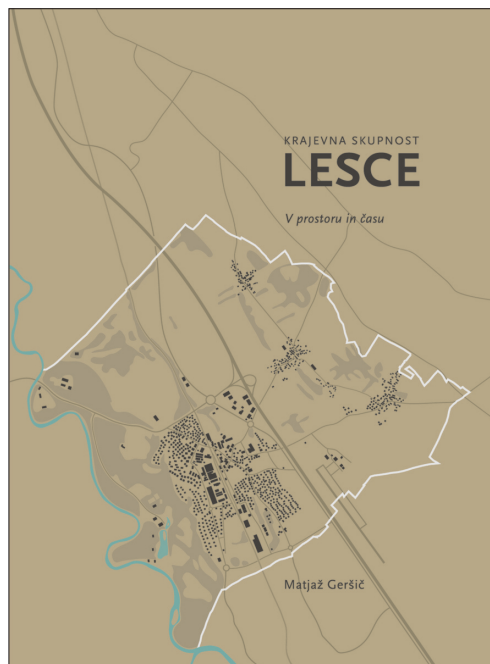
Krajevna skupnost Lesce: V prostoru in času

Lesce 2021: Krajevna skupnost, 247 strani, ISBN 978-961-95304-0-5 (tiskana različica),

ISBN 978-961-95304-1-2 (elektronska različica)

V Sloveniji je izdaja monografij oziroma zbornikov, ki so posvečeni posameznemu kraju ali občini razmeroma pogosta. Navadno uredniki poiščejo številne avtorje različnih strok, ki napišejo prispevke s svojega področja. Monografija o Krajevni skupnosti Lesce je v skupini tovrstne literature izjemna, saj jo je v celoti napisal en sam avtor. Tak pristop je omogočil enotnejšo in preglednejšo zasnovo, saj avtor v nasprotju z uredniki podobnih monografij ni bil odvisen od številnih sodelavcev, ki imajo pogosto različne pristope in poglede na obravnavan kraj ali pokrajino. Po drugi strani pa je bil avtor pred težko nalogo, da sam napiše poglavja z zelo različnimi vsebinami. S svojo široko izobrazbo mu je kot geografu in zgodovinarju težka naloga nedvomno uspela.

Matjaž Geršič knjigo po krajšem predgovoru začena z imenoslovjem. Ta tematika mu je kot strokovnjaku za zemljepisna imena in predsedniku vladne komisije za standardizacijo zemljepisnih imen pisana na kožo. Začenja s pokrajinskim imenom Dežela, končuje pa z imeni ulic in domačij. Pri zbiranju hišnih imen na Gorenjskem je avtor tudi sam aktivno sodeloval, zato je na tem področju še posebej suveren. Imenoslovje ne obravnava samo po sebi, ampak ga povezuje z identiteto prebivalcev. Drugo poglavje govori o razvoju lokalne samouprave od uvedbe katastrskih občin do ustanovitve Občine Lesce in nazadnje krajevne skupnosti. Matjaž Geršič je član Sveta krajevne skupnosti, zato mu je delovanje lokalne samouprave seveda blizu. Lesce so v omrežju slovenskih središčnih naselij nekoliko specifične. Naselje je danes popolnoma neagrarno, njegov hitri razvoj je povezan z železnico in industrijo, ki se je razvila ob njej, zanimivo pa je, da danes ni občinsko središče.

Prvo polovico knjige zaznamujejo geografske vsebine. Avtor tu sledi Hettnerjevi shemi geografske znanosti, začenja z naravnogeografskimi značilnostmi od površja do rastlinstva in živalstva ter nadaljuje z družbenogeografskimi od poselitve do prometa in komunikacij. Ob prebiranju teh poglavij se bralec ne seznani le s posameznimi pojavi v krajevni skupnosti Lesce, ampak dobi širšo razlago. Pri prikazu površja tako na primer dobimo širšo sliko pleistocenske poledenitve na Gorenjskem, pri prikazu gibanja števila prebivalcev pa tudi opis in kritično analizo prvih popisov prebivalstva na Kranjskem. Za razlago geografskih značilnosti je značilen zgodovinski pogled. Pri opisu gospodarskih dejavnosti sledimo njihovem razvoju skozi čas, pri industriji vse od ustanovitve posameznih podjetij. Besedilu so dodane številne kopije različnih dokumentov ter arhivske in novodobne fotografije. Geografskima poglavjema sledi zgodovinski oris od antike do druge svetovne vojne oziroma nacionalizacije zasebne lastnine in kolektivizacije kmetijstva po njej. Popolnejšemu pregledu bi koristil še kak stavek o zgodovini druge polovice 20. stoletja in o času osamosvojitve Slovenije. Kot aktivni član župnijske skupnosti in cerkveni ključar je imel avtor še dodaten razlog, da posveti posebno poglavje župnijama in cerkvama na območju krajevne skupnosti. V tem delu je največ pozornosti posvečene umetnostnozgodovinskim značilnostim božjepotne župnijske cerkve v Lescah in podružnične cerkve brezniške župnije v Studencih. Sledita poglavji o društvenem življenju ter šolstvu in izobražencih, ki sta podobno kot predhodna poglavja opremljeni z zanimivimi dokumenti in slikami. Posebej dragoceno je zadnje poglavje o starih zemljevidih in upodobitvah Lesc. Najstarejši zemljevid, na katerem so označene Lesce, je Florjančičev iz leta 1744. Sledijo izseki številnih zemljevidov iz konca 18. in 19. stoletja z ustreznimi komentarji. Na koncu so še slikarske upodobitve od Langusove do najstarejših krajevnih razglednic.

Monografija z več kot 240 stranmi, ki jo avtor preskromno imenuje knjižica, nam res čudovito in vsestransko prikazuje Lesce v geografski in zgodovinski perspektivi. Njen avtor je tako res pripravil svojemu kraju lepo darilo ob 900-ti obletnici prve omembe.

Matej Gabrovec

